

1. Innledning: Kjære politikere!

Jeg vil kort presentere for dere et emne som er ekstremt relevant for Ukraina og for hele det moderne Europa. Temaet er **Holodomor 1932-1933 i Ukraina**. Hvorfor er det relevant for hele Europa og Norge spesielt? Jeg skal prøve å argumentere for denne påstand.

2. Begrep

Holodomor – ukrainsk ord som er satt sammen av to ord: et ukrainsk ord "holod" betyr sult, "mor" – et gammelt ord som betyr en massesykdom som forårsaker høy dødelighet. I gamle dager kunne det være en tørke, avlingssvikt, eller masseepidemi, for eksempel pest.

Vi kan sammenligne ordet «holodomor» med det norske ord «svartedauden». Jeg tror at alle her kjenner dette bildet: **Theodor Kittelsen. Pesta i Trappen**.

3. Ukrainske fruktbare jorda

Det finnes tilfeller av massedød fra sult i historien til forskjellige folk.

Imidlertid tror jeg at noen viktige fakta vil være interessant for dere:

- 1) Ukraina har en fjerdedel av den mest fruktbare jorda på hele planeten vår.
- 2) En av de eldste jordbrukssivilisasjonene oppsto på territoriet til det moderne Ukraina i det fjerde årtusen f.Kr.
- 3) Frem til 1900-tallet var det ingen tilfelle av massedød av sult i disse områdene. I bevisstheten til ukrainere fra uminnelige tider var den grunnleggende troen: **"Jorda vil mate!"** Og jorda har alltid matet, dette området, men det endret seg radikalt da bolsjevikene med Lenin som leder grep makten i Ukraina.

4. Kartet: Avfolking i Ukraina i 1929 – 1933

Dette er et kart som viser avfolking i Ukraina i løpet av 1929 – 1933. Vi kan se at knallrødt farge betyr nedgang i befolkningen med mer enn 25 %. Dette er regioner i Ukraina med den mest fruktbare jord og Kuban-regionen som hovedsakelig var befolket av ukrainere. Disse områder hadde den største økonomiske betydning for den sovjetiske ledelsen som territorium – de produserte mer enn halvparten av alt kornet i Sovjetunionen – og det var tvingende nødvendig for Moskva å holde de områdene under streng kontroll.

I vinteren 1932/1933 ble en virkelig katastrofe i disse områdene – millioner av bønder døde av sult. Det ukrainske økonomiske systemet ble ødelagt fullstendig. Vi kan ikke i dag si det nøyaktige antallet ofre, men det var flere millioner.

Jeg vil understreke at det spørsmålet om **hvorfor** er mye viktigere, enn spørsmålet **hvor mange?**

5. Politiske forutsetninger – det er en typisk sovjetisk propagandaplakat

For dette er det nødvendig å vurdere de **politiske forutsetningene**. De vil hjelpe oss med å finne **årsakene**.

Ukraina var en del av Sovjetunionen fra 1922. I 1929 vant **Josef Stalin kampen** om makten blant den bolsjevikiske partiledelsen. Da ønsket han for enhver pris å styrke sin makt og Sovjetunionens fremvekst i verden.

Hans plan for å modernisere landet krevde rask industrialisering. For å skaffe ressurser til industrialisering, startet han tvangskollektivisering av de ukrainske bøndene. Det var implementering av det sovjetiske styret og den kommunistiske økonomiske modellen. Denne plakaten av sovjetiske propaganda viser det.

Kornet ble eksportert for å skaffe utenlandsk valuta og maskiner fra vestlig produksjon. Velstående bønder ble brutalt forfulgt og deportert som såkalte «kurkull» på ukrainsk eller «kulakk» på russisk.

Alt som ble dyrket og buskap ble konfiskert fra bøndene som nektet å gå til kollektivgården og det ble forbudt for ukrainere å forlate landsbyene. Millioner ble dømt til å sulte i hjel.

6. Grunner: hvorfor?

- **Hvorfor ble et slikt massemord organisert på en så brutal måte?**
- **Hva var formålet?**

Hovedårsaken til de massedødsfallene av sult i Ukraina, var den sovjetiske regjeringens undertrykkelse av det ukrainske folk og deres motstand. Hovedformålet med massedrap ved sult var den politiske undertrykkelsen av ukrainsk nasjonal bevissthet.

Hovedmålet til det sovjetiske prosjektet var å oppnå full kontroll over ukrainske naturressurser, språk, kultur og ukrainsk livsstil. Den kunstige hungersnøden organisert av Stalins regime, som sultet i hjel millioner av ukrainere, var bare en del av dette prosjektet.

7. Kollektivt traume

De som organiserte et system for utryddelse av ukrainere, opprettet også en mekanisme for å skjule konsekvensene av forbrytelsen fra offentligheten og det internasjonale samfunnet. Derfor er det ikke lett å anslå det nøyaktige antallet Holodomor-ofre.

Dette er det mest kjente maleriet om Holodomor av en ukrainsk kunstner **Viktor Tsybal "År 1933"** som ble malt i 1936 og ble presentert på en utstilling i Buenos Aires. Det er antagelig det første kunstverket om folkemordet på den ukrainske nasjonen. Dere kan se her en sultende mor og et barn som stiger opp til himmelen.

Holodomor var en av de mest brutale undertrykkende kampanjene, ettersom det å dø av sult er en av de mest forferdelige metoder, og en betydelig faktor i et folks kollektive traumer.

Fra dagens perspektiv representerer Holodomor en forbrytelse mot menneskeheten, et folkemord.

8. Spørsmål om annerkjennelse (Monument til den sultne jenta – Minnesmerke over ofrene for hungersnøden)

Avslutningsvis vil jeg si noen ord om FNs folkemordskonvensjon.

Fullt navn er **Konvensjon om forhindring og avstraffelse av forbrytelsen folkemord.**

Etter min mening er det første ord «**forhindring**» det viktigste. Det er bare en måte å forhindre. Folk bør vite om de forferdelige forbrytelsene som ble begått tidligere.

Det er viktig i dag å ta ansvar for å identifisere og håndtere forbrytelser mot menneskeheten i det internasjonale samfunnet.

Ondskap som forblir ustraffet, avler enda mer ondskap. Dette bekreftes av masseforbrytelser mot den sivile ukrainske befolkningen i dag – det vil si 11 måneder av den russiske angrepskrigen mot Ukraina.

I desember 2022 ble Holodomor fra 1932-1933 anerkjent som et folkemord på ukrainske folket av den Tyske Riksdagen som land nummer 23 i verden. I tillegg anerkjente EU-parlamentet den 15. desember 2022 Holodomor som folkemord på det ukrainske folket.

Derfor er det så viktig å ta opp denne saken nå i Det Norske Storting – for å forebygge og forhindre lignende forbrytelser mot menneskeheten i fremtiden.

Takk for oppmerksomheten!

Oksana Huk

Etter det russiske tsarimperiets fall erklærte Ukraina sin uavhengige stat, som bolsjevikene erobret med militære midler og inkluderte det i Sovjetunionen.

Opprinnelig, i de første årene av Sovjetunionen, fremmet bolsjevikene kort det lokale språket og kulturen som en del av sovjetisk nasjonal politikk for å sikre ukrainsk lojalitet til Moskva.

Stalin avsluttet denne politikken etter å ha tatt full makt. Først ble medlemmer av den ukrainske eliten fra kirke, kultur, vitenskap og politikk forfulgt, fengslet og myrdet i massevis av det sovjetiske hemmelige politiet med det formål å ødelegge dem som bærere av kulturell identitet. De ukrainske nasjonalkommunistene ble også forfulgt.

Politikken med tvangskollektivisering ble fulgt av forfølgelse og brutal undertrykkelse av ukrainske bønder som motsatte seg tvangsrekvisisjonene.

Vi vil i dag i detalj om statistikk, det vil si det nøyaktige antallet ofre. Det har vært et stort diskusjonstema blant ukrainske og internasjonale forskere. Det er ikke lett å anslå det nøyaktige antallet Holodomor-ofre. De som organiserte et system for utryddelse av ukrainere, opprettet også en mekanisme for å skjule konsekvensene av forbrytelsen fra offentligheten og det internasjonale samfunnet.

9. Skyldfølelse og straff

Holodomor faller i en periode med de mest massive forbrytelsene mot menneskeheten på det europeiske kontinentet med en tidligere ufattelig grusomhet.

En av de største utsatte forbrytelsene mot uskyldige sivile er Holocaust av europeiske jøder under andre verdenskrig, som Tyskland har et spesielt historisk ansvar for i dag og den tyske Forbundsdagen har historisk ansvar.

Den tyske filosofen **Karl Jaspers** skrev etter slutten av andre verdenskrig avhandlingen «**Die Schuldfrage**» («**Skyldspørsmålet**»), der han vurderte spørsmålet om tysk skyld. Filosofen understreket at nasjonen kan frigjøre seg fra nåtidens moralske skyld før fortiden bare ved å internalisere tragedien til sine egne foreldre.

Russland anerkjente imidlertid ikke Holodomor som et folkemord på det anti-ukrainske folket og tok ikke ansvar for undertrykkelsen av millioner av uskyldige ukrainere.

Holodomor ble systematisk benektet og tabu i Sovjetunionen, og å nevne det var en straffbar handling. Undertrykkelsen av informasjon om sulten begynte mens den pågikk. Dødsbøker ble ødelagt, kritiske tjenestemenn fjernet, regioner sperret av og journalister forbudt å reise til berørte regioner.

Så sent som på begynnelsen av 1980-tallet benektet sovjetiske representanter Holodomor før FNs generalforsamling. Mens forskere i Ukraina har forsket på Holodomor i lang tid og dermed konfrontasjonen med denne forbrytelsen samt fremmer å komme overens med det, fremtvinger den autoritære statsledelsen i Russland under Vladimir Putin en ideologisert historiepolitikk som forhindrer å komme overens med de stalinistiske forbrytelsene, inkludert Holodomor.

10. Spørsmål om annerkjennelse

Fra dagens perspektiv antyder en historisk-politisk klassifisering som folkemord seg. Holodomor representerer dermed en forbrytelse mot menneskeheten.

Når det gjelder begrepet «folkemord», som ble introdusert av den kjente forskeren i internasjonal folkerett, Raphael Lemkin. I 1953 kalte han Holodomor i Ukraina et folkemord som var organisert av det stalinistiske regimet mot ukrainere.

Det er viktig i dag å ta ansvar for å identifisere og håndtere forbrytelser mot menneskeheten i det internasjonale samfunnet. Fra desember 2022 ble Holodomor fra 1932-1933 anerkjent som et folkemord på det ukrainske folket av parlamentene i 23 land i verden. I tillegg anerkjente EU-parlamentet 15. desember 2022 Holodomor som folkemord på det ukrainske folket.

Folkemord er utryddelse av mennesker fordi de tilhører en bestemt gruppe. Folkemordkonvensjonen definerer folkemord som en folkerettslig forbrytelse, og handler om å **forhindre** og avstraffe denne forbrytelsen.

Den **Konvensjon om forhindring og avstraffelse av forbrytelsen folkemord** (CPRCG) er en **internasjonal lov** traktat enstemmig godkjent **9. desember 1948** av **generalforsamlingen** av **FN**

Konvensjonens artikkel 2 definerer folkemord som

« en hvilken som helst av de følgende handlinger som er begått i den hensikt å ødelegge helt, eller delvis, en nasjonal, etnisk, rasemessig eller religiøs gruppe som sådan:

- a) å drepe medlemmer av gruppen;
- b) å forårsake alvorlig legemlig eller sjelelig skade på medlemmer av gruppen;
- c) bevisst å la gruppen utsettes for levevilkår som tar sikte på å bevirke dens fysiske ødeleggelse helt eller delvis;
- d) å påtvinge tiltak som tar sikte på å forhindre fødsler innen gruppen;
- e) med makt å overføre barn fra gruppen til en annen gruppe. »

Artikkel 3 definerer de forbrytelsene som kan straffes med grunnlag i konvensjonen, nemlig:

- « a) folkemord;
- b) sammensvergelse om å begå folkemord;
- c) direkte og offentlig oppfordring til å begå folkemord;
- d) forsøk på å begå folkemord;
- e) medvirkning til folkemord »

Konvensjonen hadde til hensikt å forby handlinger som de [Det tredje riket](#) utførte mot [jødene](#) under andre verdenskrig. I det første utkastet til konvensjonen inneholdt definisjonen av folkemord også politiske drap, men [Sovjetunionen](#) og noen andre land motsatte seg at handlinger mot grupper med en felles politisk oppfatning eller sosial status skulle innlemmes.

Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide

The United Nations General Assembly designated January 27—the anniversary of the liberation of Auschwitz-Birkenau—as International Holocaust Remembrance Day.

On this annual day of commemoration, the UN urges every member state to honor the six million Jewish victims of the Holocaust and millions of other victims of Nazism and to develop educational programs to help prevent future genocides.

FNs generalforsamling utpekte 27. januar – årsdagen for frigjøringen av Auschwitz-Birkenau – til den internasjonale minnedagen for holocaust.

På denne årlige minnedagen oppfordrer FN alle medlemsland til å hedre de seks millioner jødiske ofre for Holocaust og millioner av andre ofre for nazismen og å utvikle utdanningsprogrammer for å forhindre fremtidige folkemord.